

Doporučení Univerzity Pardubice pro používání nástrojů umělé inteligence a konverzačních modelů pro akademické psaní

1) Úvod

Nástroje umělé inteligence se stávají běžně dostupnými a jsou v současné době široce využívány nejen v akademickém prostředí, ale ve všech oblastech lidské činnosti. Rozvoj a rozšíření nástrojů umělé inteligence je třeba chápat jako příležitost pro zefektivnění a usnadnění lidské práce, zároveň je třeba v této souvislosti transparentně přistoupit k problematice etiky a akademické integrity. Univerzita Pardubice považuje přijímání nástrojů umělé inteligence jako pozitivní a inspirativní krok směrem k vyšší efektivitě výzkumu, vývoje a tvůrčí činnosti a podporuje jejich využívání.

Toto doporučení je určeno pro všechny členy akademické obce Univerzity Pardubice, tedy studenty, akademické a vědecké pracovníky, kteří chtějí využívat nástroje umělé inteligence při akademickém psaní. Cílem doporučení je poskytnout pokyny a zásady pro správné využívání těchto technologií v akademickém prostředí při zachování principů akademické integrity.

2) Definice

- a) Umělá inteligence: v rámci tohoto doporučení se použití výrazu umělá inteligence odkazuje na systémy, které jsou navrženy tak, aby simulovaly přirozenou inteligenci, realizovaly úkoly běžně vykonávané člověkem a napodobovaly schopnosti člověka při řešení problémů a úkolů.
- b) Konverzační model: jedná se o softwarový systém, který je navržen tak, aby dokázal provádět konverzaci s lidskými uživateli nebo jinými systémy v reálném čase. Konverzační modely jsou založeny na pokročilých algoritmech zpracování přirozeného jazyka a strojového učení a jsou schopny porozumět lidské řeči a generovat odpovědi, které jsou přirozené a relevantní v daném kontextu. Příkladem je ChatGPT¹, Microsoft Copilot², YouChat³, Chatsonic⁴ a podobně.
- c) Generátor dat: jedná se o softwarový systém založený na umělé inteligenci, který je navržen pro automatické generování různých typů dat. Typicky se jedná o obrazová data, zvuková data, signály, časové řady a podobně. Příkladem je DALL-E⁵ nebo Midjourney⁶ pro obrazová data a SOUNDRAW⁷ nebo Soundful⁸ pro hudbu.
- d) Akademické psaní: jedná se o styl tvorby odborného textu, který se používá ve vzdělávacím a akademickém prostředí, zejména při psaní vědeckých prací, esejí, závěrečných prací, seminárních prací a jiných akademických textů. Jeho hlavním cílem je komunikovat myšlenky, koncepty a výzkumné poznatky s ostatními vědci, akademiky a čtenáři.

3) Právní a etické zásady

- a) Umělá inteligence, generátory dat ani konverzační modely nesplňují požadavky Zákona č. 121/2000 Sb. (Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů) na autorství výstupu akademického psaní. Tyto nástroje tak není možno uvést jako autory nebo spoluautory žádné práce publikované pod afiliací Univerzity Pardubice.

---

¹ <https://chat.openai.com/>

² <https://www.microsoft.com/en-us/microsoft-copilot>

³ <https://web.youchat.com/>

⁴ <https://writesonic.com/chat>

⁵ <https://openai.com/dall-e-3>

⁶ <https://www.midjourney.com/>

⁷ <https://soundraw.io/>

⁸ <https://soundful.com/>

- b) Při použití umělé inteligence, konverzačních modelů a generátorů dat je třeba zachovávat vědeckou integritu, tedy u každé části výstupu akademického psaní generovaného strojem v souladu s oborovými zvyklostmi použité nástroje transparentně uvést a citovat, stejně jako je tomu při použití jiných software, hardware, nástrojů a metod použitých při realizaci experimentů, zpracování a analýzy dat, úprav textu a podobně. Vždy musí platit, že výstup je vlastním duševním výtvozem autora odrážejícím jeho osobnost.
  - c) Umělou inteligenci a konverzační modely je doporučeno použít například pro prvotní rešerše, rozvoj argumentace, sumarizaci textu, zlepšení srozumitelnosti a stylu výstupu akademického psaní, nikoliv pro nahrazení stěžejních úkolů typu definice cílů, interpretace dat či vyvozování vědeckých závěrů, pokud požadavky na výstup autorského psaní neurčí jinak.
  - d) V případě použití generátoru dat při vědecké práci a akademickém psaní je třeba transparentně popsat použitý nástroj, generovaná data včetně formátu, rozlišení a dalších relevantních vlastností a použitou metodologii pro evaluaci kvality generovaných dat.
  - e) Autoři výstupu akademického psaní odpovídají za přesnost, integritu a originalitu svých výzkumných prací, včetně dopadů použití umělé inteligence, konverzačních modelů a generátorů dat. Nástroje umělé inteligence mohou poskytovat nepřesné, zavádějící či chybné informace, které vždy musí být podrobeny kritickému zhodnocení autora.
  - f) Vytváření, šíření a sdílení obsahu generovaného umělou inteligencí je třeba provádět v souladu s příslušnými zákony, politikami a pokyny vydavatelů či zadavatelů práce, za respektování zásad předcházejících plagiátorství, dodržení ochrany osobních údajů a dalších citlivých dat. Je třeba vzít v úvahu, že v rámci zákonů některých zemí se autorská práva nebo práva související s intelektuálním vlastnictvím vztahují i na data použitá pro trénování modelů umělé inteligence, konverzačních modelů a generátorů dat.
- 4) Diseminace znalostí o umělé inteligenci a konverzačních modelech pro akademické psaní
- a) Univerzita Pardubice organizuje průběžné informační semináře zajišťující otevřenou diskusi a reflexi týkající se etických principů používání umělé inteligence a konverzačních modelů při akademickém psaní.
  - b) Kontaktní osobou poskytující aktuální relevantní informace na téma akademického psaní s využitím nástrojů umělé inteligence a konverzačních modelů je Mgr. Veronika Kolínová (e-mail: veronika.kolinova@upce.cz).